

Jaargang 3 • nummer 2
april 2005
Tweemaandelijks nieuwsbrief

Ver. Uitg.: Gerolf Annemans,
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel.

1

• Fiscale druk onder Verhofstadt daalt niet

2

• Wallonië: economische relance?

4

• Europa ondermijnt begrotingsdiscipline

www.ondernemendvl.org

Amerikaanse investeringen in Europa

Evolutie 1995-2003

Luxemburg	+1.029%
Nederland	+325%
UK	+156%
Duitsland	+81%
Frankrijk	+44%
België	+38%

EU-15 +180%

bron: Amcham Belgium
19 april 2005.

Fiscale druk onder Verhofstadt daalt niet

In ons decembernummer van 2004 wezen we reeds op het de facto uitstel in de hervorming van de personenbelasting. Alhoewel de regering aanvankelijk beloofde dat de hervorming in 2005 op kruissnelheid zou komen, duurt het nog minstens tot 2007 vooraleer de belastingplichtige iets zal merken in zijn portefeuille. Bovendien blijkt nu dat andere (para)fiscale lasten eveneens niet dalen. Integendeel.

Een recente studie van de Britse consultant Mercer bevestigt nog maar eens dat België riant op kop staat inzake loonkosten. Een werknemer in ons land kost gemiddeld 53.577 euro of bijna twee keer het Europese gemiddelde van 28.269 euro. Door de enorme sociale bijdragen - gemiddeld 12.667 euro tegen 5.869 in de EU-15 - zakt België echter naar de vierde plaats wat het nettoloon betreft. Verhofstadt en co. beseffen blijkbaar niet dat de zeer hoge loonkosten bijzonder nefast zijn voor het aantrekken van buitenlandse investeringen en voor de economische groei in het algemeen.

Het 'succesverhaal' van de lagere vennootschapsbelastingen wordt vakkundig onderuit gehaald door een K.U.Leuven-onderzoek. België heeft na Italië de tweede hoogste feitelijke druk (rekening houdende met de tarieven en de belastbare grondslag) in de EU-25. De KUL becijferde bovendien dat een verlaging van het officiële Belgische tarief van 33,99% tot het Europese gemiddelde van 26,8% minstens 2,7 miljard euro extra bedrijfsinvesteringen zou opleveren.

Volgens de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten zijn de gemeentelasten onder de huidige legislatuur sterk gestegen, grotendeels als gevolg van doorschuifoperaties van het federale niveau naar de lokale overheden. De politiehervorming en de vrijmaking van de energiemarkt zijn hierbij de grote boosdoeners.

Eind januari publiceerde Eurostat nieuwe gegevens over de evolutie van de belastingen in de EU-lidstaten tot 2003. Met een belastingdruk van 48,1% bezet België nog steeds onbedreigd de derde plaats in de EU-25. Enkel Zweden en Denemarken kennen een hogere fiscale druk, terwijl het Europees gemiddelde 'maar' 41,5% bedraagt. Hiermee zit België opnieuw precies op het niveau van 1999. Van een globale daling onder eerste minister Verhofstadt is dan ook niets te merken. In de EU daarentegen nam de fiscale druk gemiddeld met 1,5% af in dezelfde periode. Volgens voorlopige cijfers van de NBB is ook in 2004 geen sprake van een belastingdaling.

Ondertussen blijft de overheid meer taksen en accijnzen binnenhalen dankzij de hoge olieprijs. De nultolerantie voor verkeersovertredingen en de verhoging van de boetes moet extra zakgeld opleveren. Dat bijvoorbeeld buitenlandse busmaatschappijen ons land hierdoor zoveel mogelijk mijden, maakt geen indruk op de regering. Inmiddels overweegt Europa een soort Tobintaks in te voeren op vlieggreizen om ontwikkelingshulp te financieren.

Het fiscaal palmares van Verhofstadt is duidelijk een ramp. Hoe kan de VLD trouwens blijven beweren dat de belastingdruk daalt, terwijl de fiscale ontvangsten sterk stijgen en de economie stagneert? Het voorstel van Bart Somers om een nieuwe belastinghervorming door te voeren is dan ook bijzonder cynisch. Reeds zes jaar lang wordt een belastingverlaging verkondigd. Wanneer zullen de belastingbetalers hier iets van merken?

Wallonië: economische relance?

In 1999 lanceerde Elio Di Rupo - destijds minister-president van de Waalse regering - een ambitieus plan om Wallonië uit het sociaal-economisch moeras te halen. Het 'Contrat d'Avenir' richtte zich, in tegenstelling tot de gangbare politiek, op de lange termijn met als doel de negatieve spiraal te doorbreken. Drie jaar later volgde een evaluatie en actualisering van het contract. Begin 2005 besliste minister-president Van Cauwenberghe, na een nieuwe beoordeling, het plan nogmaals te vernieuwen.

De laatste jaren volgen de economische zegebulletins uit Wallonië elkaar op. Volgens de Waalse regering zou het gewest langzaam maar zeker uit het economische dal klimmen. Officieel groeit de economie er net als in België sneller dan het Europees gemiddelde. Een triomfantelijke Van Cau verkondigt zelfs zonder verpinken dat Henegouwen, traditioneel de zwakste schakel, de economische locomotief van Wallonië is geworden dankzij de (overvloedige) Europese steun. De Waalse werkgeversfederatie UWE stelt dat de achteruitgang inderdaad gestopt is, maar dat de economische situatie zonder doortastende maatregelen erg kwetsbaar blijft. Eenzelfde geluid horen we bij het studiebureau McKinsey dat op vraag van de Waalse regering een rapport over de economische toestand van het gewest maakte. Het document, opgeleverd in februari 2005, ontleedt de sterktes en zwaktes van de Waalse economie. Zo zijn het grondgebied, de ligging, de infrastructuur en het aantal startende ondernemers belangrijke troeven van Wallonië. Het gewest scoort echter slecht op volgende punten: te weinig grote bedrijven, buitenlandse investeringen en internationale ondernemingen, relatief weinig patenten en hoogtechnologische starters, korte levensduur van KMO's, onvoldoende (her)scholing van werklozen en een hoog absentieïsme. McKinsey formuleert een aantal aanbevelingen om het economisch klimaat te stimuleren en het ondernemerschap te bevorderen. Het adviesbureau concludeert dat Wallonië op een kruispunt staat: het gewest moet nu ambitieuze maatregelen nemen om niet te hervallen in een economische neergang.

Het rapport van McKinsey sluit nauw aan bij het beleid van de Waalse regering waarbij het economisch herstel de absolute prioriteit vormt. Het hernieuwde toekomstcontract (versie 2005) bevat tien doelstellingen die dit moeten waarborgen. Tegen 2010 moet(en) in Wallonië:

- de schuld verlagen van 83% van de ontvangsten nu tot 72%;
- het BBP/inwoner verhogen tot het gemiddelde van de EU-15 (2002: 77,6%);
- de werkgelegenheidsgraad jaarlijks met 1,5% stijgen om de Europese doelstelling van 70% te halen (2003:

55,4%);

- 3% van het BBP in O&O geïnvesteerd worden, waarvan 2% door de private sector (momenteel 2,2% in totaal);
- 85% van de 20 tot 24-jarigen beschikken over een diploma middelbaar onderwijs (nu 78,7%);
- 12,5% van de actieve bevolking toegang hebben tot continue opleidingen of levenslang leren (nu 7%);
- leefloners minder dan 1% van de actieve bevolking bedragen (2003: 1,64%);
- minstens 100 licht vervuilde en 50 zwaar vervuilde sites gesaneerd worden;
- de broeikasgassen met 4,7% verminderen t.o.v. 2001;
- alle betrokken partijen bijdragen tot een duurzame en evenwichtige ontwikkeling van de regio.

Deze officiële Waalse cijfers tonen aan dat het Waalse gewest nog steeds een aanzienlijke achterstand heeft t.o.v. Vlaanderen en de rest van Europa. Ter vergelijking volgen hieronder enkele Waalse, Vlaamse en Europese indicatoren.

WELVAART IN 2002:

in %	Wallonië	Vlaanderen	EU-25
BBP/inwoner (1)	84,3	115,6	100,0
Schuldgraad	11,7	2,4	61,7
Activiteitsgraad (2)	54,9	63,5	62,9
Diploma hoger onderwijs (3)	80,0	83,8	76,6
Toegang levenslang leren (4)	4,6	7,4	8,0

(1) in koopkrachtpariteit, (2) actieven tussen 15 en 64 jaar / actieve bevolking, (3) % 20-24 jarigen met minimaal diploma hoger onderwijs, (4) % 25-64-jarigen die deelnemen aan vorming.

Bronnen: Eurostat, NIS, Vlaamse regering, IWEPS.

Er is dus nog lang geen sprake van een echte *rebond wallon* zoals de Waalse minister-president zo graag verkondigt. De realiteit blijkt echter nog erger te zijn dan deze cijfers suggereren. Senator Alain Destexhe (MR) bracht in maart 2005 een vernietigende analyse over de Waalse economische toestand.

'LA VÉRITÉ DES CHIFFRES'

Volgens Destexhe is het economisch verval na 1999 tijdelijk vertraagd en quasi gestabiliseerd ten opzichte van Vlaanderen, maar vergeleken met het Europees gemiddelde - en zeker met meer dynamische regio's - blijft Wallonië achteruit gaan.

In 2002 daalde het Waalse BBP per inwoner uitgedrukt in koopkrachtpariteit met 0,7% tot 77% van het EU-15 gemiddelde. Geen enkele regio in het Noord-Westen van Europa scoort slechter. Terwijl Wallonië in 1995 nog op de 52ste plaats stond in de rangschikking van de 89 Europese regio's

is het geweest in 2002 teruggevallen tot de 56ste plaats. Na Spanje en Ierland heeft nu ook een eerste regio uit het voormalig Oostblok, namelijk Boedapest, Wallonië ingehaald. Destexhe verwacht hetzelfde van Slovenië en Portugal op korte termijn.

Waals-Brabant vertegenwoordigt 33% van de groei tijdens de hoogconjunctuur van 2000 tot 2002. Enkel voor het uitzonderlijke jaar 2000 is de prestatie van de rest van Wallonië vergelijkbaar met het Europese gemiddelde, globaal blijft ze echter 0,4% onder de Europese groei in de periode 2000 tot 2002. Ondanks de massale EU-steun blijft Henegouwen welvaart verliezen. In 2002 bedroeg het BBP/inwoner er slechts 68,5% van de EU-15 (74,9 t.o.v. de EU-25) en zakt hiermee onder de drempel van 75%, zodat het in de toekomst opnieuw recht heeft op Europese structuurfondsen.

Destexhe verwijt de Waalse regering en het IWEPS (het Waals statistisch instituut) de werkelijke situatie te verbloemen door het gebruik van onvolledige, partijdige en zelfs leugenachtige cijfers. Uitspraken over de snelle economische groei in Wallonië - en in Henegouwen in het bijzonder - worden door data van Eurostat weerlegd. Alle beschikbare indicatoren van het Europees statistisch instituut tonen namelijk aan dat Wallonië zijn achterstand niet inhaalt.

In 1958 lag het Waalse BBP/inwoner nog 15% boven het Vlaamse. Sinds de jaren zestig is de situatie echter omgekeerd en ligt de jaarlijkse economische groei er 0,75% lager dan in Vlaanderen. In 2002 bedroeg het verschil reeds 37% ten voordele van Vlaanderen, althans volgens officiële bronnen. Volgens Destexhe wordt het Waals BBP daarenboven overschat. Gemiddeld bedraagt het aandeel van de non-profit ongeveer 30% in de Europese tewerkstelling, in Wallonië loopt dit op tot bijna 40%. Voor elke Waal actief in de profitsector, werken er maar liefst drie in de non-profit. Geen enkel Europees land scoort slechter inzake deze ratio. Uitgaande van de hypothese dat de productiviteit in de Vlaamse en Waalse publieke sector niet wezenlijk verschillen zou het aandeel van de overheidstewerkstelling in verhouding tot de bevolking in beide gewesten hetzelfde moeten zijn. Volgens de berekeningen van Destexhe is er echter een overtewerkstelling in de Waalse publieke sector (administraties en onderwijs) van ongeveer 40.000 jobs ten opzichte van Vlaanderen. Deze arbeidsplaatsen dragen niet bij tot het BBP, maar zijn een vorm van verdoken werkloosheid. Het reële Waals BBP ligt dan ook ruim 3% lager dan officieel geraamd, waardoor het werkelijke verschil met Vlaanderen tot meer dan 40% oploopt.

Volgens de MR-senator is de inhaalbeweging t.o.v. Vlaanderen erg onwaarschijnlijk. Tegen het gemiddelde groeiritme van de laatste 10 jaar komt Wallonië in 2025 op 68% van het Vlaams BBP/inwoner. Tegen een jaarlijkse groeivoet van 3,5% of 1% meer dan de Vlaamse zal het nog 20 jaar duren om op 90% van het Vlaams niveau te geraken. Om Vlaanderen tegen 2025 bij te benen is echter een groei van 5% nodig

gedurende minstens 15 jaar.

De lamentabele economische prestatie is bijna volledig toe te schrijven aan de massale werkloosheid in Wallonië. Het echte Waalse probleem is een tewerkstellingsprobleem en vooral in de private sector. Met een globale activiteitsgraad van 55% scoort Wallonië bijzonder slecht. Om het Europese gemiddelde van goed 64% te benaderen, zijn er 195.000 nieuwe jobs nodig in Wallonië. Rekening houdend met de overtewerkstelling in de publieke sector stijgt dit cijfer tot 235.000 bijkomende arbeidsplaatsen in de privé. Aangezien in Wallonië in de periode 1998-2002 jaarlijks gemiddeld netto 1.700 bedrijven (saldo van faillissementen verminderd met de oprichtingen) verloor, lijkt dit streefdoel verre van haalbaar. Vlaanderen daarentegen slaagt erin een positief saldo met jaarlijks gemiddeld 1.120 nieuwe bedrijven in de beschouwde periode te realiseren.

De Waalse werkloosheid is voornamelijk structureel en dus weinig conjunctuurgevoelig. Terwijl de werkloosheid overal stijgt tijdens een laagconjunctuur, stijgt de tewerkstelling veel sneller in Vlaanderen bij een economische heropleving. Destexhe ziet hierin het bewijs dat het werkloosheidssysteem goed functioneert als een verzekering tegen jobverlies in Vlaanderen, maar meer en meer als een mechanisme van openbare bijstand in Wallonië.

De structurele werkloosheid wordt het best weergegeven door de globale inactiviteitsgraad, de verhouding tussen de werkloze werkzoekende, oudere werklozen en mensen met prepensioen enerzijds en de actieve bevolking anderzijds. In Vlaanderen schommelt deze ratio rond 10,3%. Afhankelijk van de conjunctuur zakt de inactiviteitgraad tot ongeveer 9% of stijgt tot 12%. Tijdens een hoogconjunctuur creëert Vlaanderen tot 100.000 jobs. In Wallonië daarentegen is de structurele inactiviteitgraad de laatste 20 jaar gestegen van 12% tot 18%. Inclusief de verdoken werkloosheid in de overheidssector zelfs tot 20%. Bij een economische heropleving komen er in de Waalse economie tot 20.000 jobs bij.

Inclusief de verdoken werkloosheid bedroeg de Waalse werkloosheid 13,6% in 2003 tegen 8,1% gemiddeld in de EU-15. Meer dan 1 op 2 (53,6%) van de Waalse werklozen zit langdurig zonder werk, het Europese gemiddelde is 41,8%. Met 31,8% is de jeugdwerkloosheid in Wallonië quasi het dubbele van deze in de EU-15 (15,8%). Terwijl andere landen en regio's erin slagen de werkloosheid te stabiliseren en zelfs de structurele werkloosheid terugdringen, is dit in Wallonië niet het geval.

Destexhe concludeert dat het Waals economisch beleid volledig faalt. Het Toekomstplan, dat nochtans de 'relance' moet verzekeren, leidt Wallonië recht naar de economische afgrond. Het moet dan ook onmiddellijk verlaten worden en vervangen worden door een nieuw pact gericht op

vervolg op pagina 4

Europa ondermijnt de begrotingsdiscipline

In de jaren '80 van vorige eeuw werden de fundamentele gelegd voor de uitbouw van de Europese interne markt, gebaseerd op een vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal. Het Verslag-Delors (1989) tekende de krijtlijnen voor de Economische en Monetaire Unie (EMU) uit. Tegen uiterlijk 2002 moest de economische en monetaire integratie van de lidstaten bekroond worden met de invoering van de eenheidsmunt.

Het Verdrag van Maastricht (1992) legde de definitieve modaliteiten voor de EMU vast. Om toegelaten te worden tot de eurozone moesten de lidstaten voldoen aan vijf convergentiecriteria. Belangrijkste voorwaarden waren een maximaal begrotingstekort van 3% BPP en een schuldgraad niet hoger dan 60% BBP. De overige criteria hadden betrekking op de prijsstabiliteit, de wisselkoers en de rente.

Deze voorwaarden werden verder verfijnd in het *Stabiliteits- en Groeipact* (1997). Naast regels over het toezicht op de overheidsfinanciën en de coördinatie van het economisch beleid in de lidstaten, bepaalt het pact de sanctieprocedure bij buitensporige tekorten op de begroting. Een overtreding van de 3%-norm leidt echter niet automatisch tot sancties: bij buitengewone omstandigheden, gedefinieerd als een recessie van minstens 2%, kan de overschrijding als tijdelijk en uitzonderlijk beschouwd worden. Landen met een hoge schuldratio moeten tenslotte voldoende inspanningen leveren om zo vlug mogelijk de referentiewaarde van 60% te bereiken.

Het Stabiliteitspact werd door economen al vlug omgedoopt tot *Stupiditeitspact*. Vooral de strakke toepassing van de (arbitraire) 3%-norm, die geen rekening hield met conjuncturele cycli, stootte op veel kritiek. Dreigende sancties tegen Frankrijk en Duitsland wegens te hoge overheidstekorten met een rechtszaak tussen de Europese Commissie en de twee betrokken lidstaten als gevolg, dwongen Europa tot een herziening van het Pact.

De recente Europese lentetop (22 en 23 maart) te Brussel besliste dan ook de regels te wijzigen. Ook al blijven de normen voor het begrotingssaldo en de schuldgraad behouden, de toepassing ervan wordt sterk versoepeld. Zo zal in de toekomst meer rekening gehouden worden met specifieke budgettaire en economische omstandigheden in de lidstaten. De EU zal meer aandacht besteden aan de schuldgraad; landen met een hoge schuldenlast zullen betere begrotingsresultaten moeten boeken dan landen met weinig schulden. De lidstaten zullen ook meer tijd krijgen om te hoge tekorten weg te werken. De overeenkomst voorziet een hele reeks uitzonderingen die een overschrijding van de 3%-norm toelaten. Structurele hervormingen, een negatieve groei, pensioenhervormingen, maar ook allerlei investeringsuitgaven - inclusief kosten voor internationale

solidariteit en voor de eenmaking van Europa - kunnen voortaan ingeroepen worden om een tijdelijke overschrijding van de norm te verantwoorden.

Een aanpassing van het Pact was noodzakelijk, maar het is weinig waarschijnlijk dat het bereikte akkoord de begrotingsdiscipline kan garanderen, nochtans de belangrijkste doelstelling. Gezien de vele uitzonderingen zal het in de toekomst bijzonder moeilijk worden een lidstaat die de begrotingsregels aan zijn laars lapt te sanctioneren. Ook de ECB is er niet gerust in: de centrale bank stelt ernstig bezorgd te zijn over de versoepeling van het Stabiliteitspact.

De hervorming van het Pact is een gemiste kans. Gezonde financiën moeten plaats maken voor politiek opportunisme en hypothekeert hierdoor een gezond begrotingsbeleid, een noodzakelijke voorwaarde voor het vertrouwen in de EMU. Het monetaire beleid zal de geloofwaardigheid van de Eurozone moeten herstellen. Er wacht de ECB dan ook de delicate taak de financiële markten hiervan te overtuigen.

vervolg van pagina 3

de structurele tewerkstellingsgroei. Destexhe beseft dat zonder het economische gewicht van Brussel het bijzonder moeilijk wordt een succesvolle inhaalbeweging te realiseren. De MR-senator pleit dan ook voor een verdere versterking van de francofone solidariteit via de as *Wallo-Brux*. De fusie van de Franstalige instituten (Waals Gewest, Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie) moet een politiek-economisch tegenwicht bieden aan Vlaanderen. Het gewest mag tenslotte zijn burgers niet langer misleiden door de werkelijke economische situatie te verbloemen. Dit kan door de oprichting van volledig onafhankelijke wetenschappelijke statistische centra die moeten zorgen voor betrouwbare data over de economische evoluties.

Het rapport 'La Vérité des Chiffres' sloeg in als een bom bij de Waalse regering en bij de PS - die krampachtig wil vasthouden aan een voorbijgestreefd en volkomen verouderde politieke en economische cultuur - in het bijzonder. De Waalse politieke wereld degradeerde Destexhe stante pede tot politieke paria, zelfs binnen zijn eigen liberale partij. Het is echter veelzeggend dat de thesis van Destexhe inhoudelijk van officiële zijde nog steeds niet is weerlegd. Het moet inderdaad bijzonder erg gesteld zijn met de werkelijke economische toestand ten zuiden van de taalgrens.

**Contactadres Financieel-Economische Commentaren:
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel • Fax: 02.218.19.58
Abonneer via fec@vlaamsbelang.org, ook voor tussentijdse
nieuwsflitsen en deze nieuwsbrief in PDF-formaat.**